

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

6 An subditus contra propriam opinionem possit, & debeat superiori
præcipienti obedire?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

irritationis: qui autem cum probabili opinione operatur nulli se periculo mortali exponit, ac proinde integre debito satisficit.

Ad secundum respondeo, Ecclesiam in aliquibus casibus prohibere uti materia, & forma probabili, relicta certa, non tam ob reverentiam sacramenti, quam ob alios fines, tum religionis, tum necessitatis fidelium. Et dato quod in aliquibus ob specialem solum reverentiam sacramenti sit ita mandatum; non inde mandatum ad omnes casus debet extendi absque manifesta ratione. Ad tertium dico, D. Augusti, loqui in casu necessitatis graui, secus in communiter contingentibus. Secundo dico, qui opinionem probabilem certe præponit non incertum, sed certam moratiter certo præponit.

P V N C T U M V I.

An subditus contra propriam opinionem possit, & debeat superiori præcipienti obedire.

- 1 Quid sit certum, quid sub controuersa.
- 2 Licitum tibi est obedire sequendo opinionem probabilem superioris.
- 3 Debes indicare opinionem superioris probabilem esse.
- 4 Communis sententia docet te obligatum esse obedire superiori præcipienti, tamen si imporet rem, quam probabiliter, seu probabilius existimas illicitam esse, vel esse extra eius iurisdictionem.
- 5 Contrarium videtur satis esse probabile.
- 6 Satis sit fundam. n. 4. adducto.
- 7 Si sub opinione probabili sit superiore non esse legitimum, adhuc affirmat Sanchez, te esse obligatum in supradicto casu obedire.
- 8 Probabilis est oppositum.

NON est controuersa, quando daretur opinio probabilis ex parte subditi, quod non teneatur obedire, etiam si contraria sit probabilior: tunc enim licitum est ex supradictis amplecti, quæ sibi gratior fuerit, & ita norauit in præsentia Thom. Sanchez. l. 6. in Decalog. cap. 3. num. 7. Sayrus clausi regia lib. 1. cap. 12. n. 6. Torres de iustit. disp. 50. dub. 5. n. 9. Ioan. Sanch. disp. 33. num. 28. Pet. de Nauarra l. 3. de restit. p. 3. dub. 23. n. 239. fin. Neque obstat superiore tunc iuste præcipere, ut tu tenearis obedire, quia non vndequaque iuste præcipit, sed probabiliter, ac proinde tu probabiliter solum obligatus eris obedire, & probabiliter deobligatus. Ex ignorantia enim, & diuersitate opinionum hæc diuersitas in operando oritur, ratione cuius datur bellum iustum ex utraque parte. Controuersia ergo solum est, an quando existimas probabiliter rem tibi imperatam illicitam esse, possis, & tenearis obedire?

2. Negat te posse in supradicto casu obedire. Adrian. quod l. 2. p. 3. qua ageres contra propriam conscientiam.

Sed hæc sententia merito ab omnibus reicitur. Si enim, ut supradictum est, relicta propria opinione probabiliori licet tibi amplecti alio, tum opinionem probabiliorem, quare non poteris opinionem probabilem superiorem amplecti. Et ita tenet Cordub. 79. q. 3. g. 96. Anton. Perez certam. 10. scholast. n. 115. Valq. disp. 62. cap. 6. Azor. lib. 2. c. 1. quest. 9. c. 19. g. 6. Thom. Sanchez lib. 6. in Decal. 3. n. 6. Salas 1. 2. tract. 8. disp. unic. sect. 8. n. 76. & constat manifestè ex Augusti. relato in c. quid culpatur, 23. quest. 1. ibi. Vir iustus si forte sub rege homine etiã sacrilego, militet, rectè potest illo inuente bellare, si quod sibi iubetur, vel nõ esse contra Dei præceptum certum est, vel non utrum sit, certum non est. Ecce qua ratione dicit Augusti. posse subditum superiori obedire, quoties illi certò non constat esse contra Dei præceptum. Idemque probari potest argum. c. si virgo, 34. q. 2. ibi: Si virgo nupserit nesciens viro alieno si semper nesciat, nunquã ex hoc adultera erit, si autem sciat, ex tunc adultera esse incipit. Ergo conscientia de nullitate iuri alterius requiritur, ut non possis illi conformare.

3. Debes tamen, ut possis contra propriam opinionem operari, eformare iudicium practicum de probabilitate opinionis superioris: quia necessariò debes iudicare saltem probabiliter, tibi esse licitum hic, & nunc obedire; aliàs contra propriam conscientiam regulantem actiones procederes: & ita docuit Valq. disp. 62. c. 6. n. 32. c. 33. & Azor. lib. 2. c. 17. quest. 9. Hoc autem iudicium existimant supradicti Doctores non debere subditum desumere, ex eo quod superior sit, & præcipiat: neque enim dignitas præcipientis facit probabilem opinionem eius quod præcipit, sed quia aut subditus scit ab aliis Doctoribus illud ut probabile haberi, vel superiorem doctum, & prudentem esse, qui nisi probabiliter ductus rem illam non præcipiet: quod semper existimandum est, quotiescunque de iniustitia præcepti non constat consentit Villalobos 1. tom. sum. tract. 2. disp. 11. n. 3. neque dissentit Thom. Sanch. supra n. 6. et si videatur contrarius.

4. Maior difficultas est, an tenearis obedire, cum tibi superior imperat rem, quam probabiliter, (sa probabilius existi-

mas esse illicitam, vel esse ex his, quæ sunt extra eius iurisdictionem? Communis sententia est te obligatum esse obedire: ita Valquez 1. 2. disp. 62. c. 6. cum Corduba l. 3. q. 9. initio. Salas tract. 8. disp. un. sect. 8. n. 76. Syluest. verb. conscientia. q. 3. Sayrus l. 3. in clausi regia, cap. 12. n. 2. Anton. Perez certam. 10. scholast. num. 115. Thom. Sanchez lib. 6. in Decal. c. 3. n. 3. Villalobos 1. 1. sum. tract. 1. disp. 11. n. 3. Azor. tom. 1. lib. 2. in iust. c. 17. quest. 9. & alij.

Hanc sententiam probant Doctores communiter. Primò, in supradicto casu potes obedire. Ergo tenearis ei obedire: quia subditus tenetur parere, quoties absque peccato id facere potest. Et confirmo. Superior habet ius præcipiendi cum saltem ex probabili ratione moueatur. Ergo tenearis ei obedire; aliàs non leuis esset consilio inter superiorem, & subditum, nullaque communis gubernati posset, si ob probabilem opinionem subditus exculandus esset ab obedientia, teneanturque superiores numquam præcipere, nisi euidenti iustitia ducti, cæque inferioribus manifestata: quod videtur esse contra Aug. in cap. quid culpatur, 23. q. 1. Hæc tamen rationes efficaces non sunt æque enim militant in casu quo subditus probabiliter opinaretur non esse obligatum obedire, tunc, inquam, & superior præcipere potest, & tamen ipse non tenetur parere neque obinde consilio aduenit communitati, cum quilibet iure proprio utatur, & casus non sint ita frequentes: non enim ita frequenter contingit probabile esse, rem imperatam illicitam esse, vel excedentem superioris iurisdictionem, ut possit subditus ab obedientia excusari. Ratio efficax huius sententiæ ea est. Superior eo ipso, quo superior est, ius imperandi habet non solum quæ clarè sunt licita, & honesta; sed ea quæ sub opinione honesta sunt. Quod constat ex supradicto c. quid culpatur, ubi Augusti. solum expostulat, ut possit superior præcipere, & possit subditus obedire, quod certum non sit rem imperatam esse contra Dei præceptum. Ergo si certum est superiorem in tali casu habere ius imperandi, etiam debet esse certum, obligandum esse subditum, cum hæc correlatiua sint. Et confirmo. Et si probabile sit coniugi matrimonium bona fide contractum inualidum esse, non tamen videtur probabile de obligatum esse reddere debitum petenti, aliàs licet spoliare possidentem iure acquisito ob probabilem opinionem. Ita videtur dicendum in præsentia. Esti probabile sit rem imperatam illicitam esse, vel excedentem limites rerum, quas superior imperare potest. At non videtur probabile te posse non obedire, si imperetur, sicuti si probabile tibi esset rem à me possessam esse tuam, non tamen ex hæc probabilitate me poteris illa spoliare.

5. Verum est hæc communis sententia in praxi semper consulenda sit, audeo tamen affirmare valde probabile esse te obligatum non esse superiori præcipienti obedire, quando opinionem habes probabilem illicitam rem esse imperatam, vel excedentem eius iurisdictionem. Moueor primò licitum subditio est non parere superiori præcipienti, quando est opinio probabilis non esse obligatum parere, sed quando est opinio probabilis, non esse licitum quod imperat, vel esse extra eius iurisdictionem, est opinio probabilis non esse obligatum parere. Ergo. Probo minorem: quia probabilitas opinionis de obligantis subditum obedire, in nullo alio capite efficaciori fundari potest, quam in eo, quod probabile sit rem imperatam illicitam esse vel extra superioris iurisdictionem. Et confirmo: ideo quando est probabilis opinio non teneari subditum obedire, deobligatur subditus ab obedientia in sententia Thom. Sanchez, quia possessio superioris in illa materia vocatur in dubium, sed similiter vocatur in dubium potestas superioris, cum probabilis est opinio illicitum præcipere, aut eius iurisdictionem excedens. Ergo. Secundo, nunquam superior fuit in possessione imperandi illicitum, aut excedens eius iurisdictionem, ut ex ipsis terminis constat. Sed est probabile hoc esse illicitum, vel excedens eius iurisdictionem. Ergo est probabile non habere superiorem ius præcipiendi. Ergo est probabile non teneari subditum obedire. Tertio, non potest superior stricte obligare subditos suo præcepto; quam Christus Dominus, & Ecclesia obligat suis præceptis, sed quoties aliquis iudicat probabiliter sub materia præcepta rem aliquam non contineri, illa non obligatur: hæc enim ratione non tenetur quis facere peccatum, quod probabiliter, ratione credit non esse mortale, vel esse iam confessum, ut multis allegatis docet Thomas Sanchez l. 1. in Decalog. cap. 10. num. 76. quia licet præceptum de confessione integre faciendi possideat, ab illo tamen excusatur sequendo opinionem probabilem: quia in tali casu probabiliter existimat non possidere. Ergo licet superior ius habeat præcipiendi, quia tamen non habet ius certum præcipiendi, quod est probabiliter illicitum, sed solum habet ius probabile, ideo subditus probabiliter deobligatur.

6. Ex his patet solutio rationis adductæ pro communi sententia. Dicimus namque superiorem habere ius præcipiendi quod est licitum certò & indubitabiliter; quod vero sub opinione tarum licitum est, etiam sub opinione ius habet. Quapropter D. Augustinus in cap. quid culpatur, nunquam dixit teneari subditum Regi præcipienti obedire, quoties certum tibi

